

to rozhodnutí nabylo právní moci:

výrok dne 5. 7. 2018

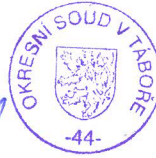
výrok dne

a je vykonatelné dnem

NEJVYŠŠÍ SOUD
ČESKÉ REPUBLIKY

V Táboře

dne 27. 7. 2019

25 Cdo 941/2017-482

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marty Škárové a soudců JUDr. Petra Vojtky a JUDr. Roberta Waltra v právní věci žalobce: [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] zastoupený JUDr. Jaromírem Bayerem, advokátem se sídlem České Budějovice, Jeremiášova 18, proti žalovaným: 1) [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] a 2) [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] oba zastoupeni Mgr. et Mgr. Martinem Nezvaletm, advokátem se sídlem Praha 1, Týnská 21, za účasti vedlejšího účastníka: [redacted] se sídlem [redacted] o náhradu škody, vedené u Okresního soudu v Táboře pod sp. zn. 15 C 268/2013, o dovolání vedlejšího účastníka proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 21. 10. 2016, č. j. 15 Co 423/2016-431, takto:

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 21. 10. 2016, č. j. 15 Co 423/2016-431, ve výroku IV. o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů **se zrušuje** a v tomto rozsahu **vrací** Krajskému soudu v Českých Budějovicích – pobočce v Táboře k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud v Táboře rozsudkem ze dne 20. 5. 2016, č. j. 15 C 268/2013-354, uložil oběma žalovaným povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalobci 1.290.500 Kč, co do částky 9.516.000 Kč žalobu zamítl, oběma žalovaným a vedlejšímu účastníku na jejich straně uložil povinnost společně a nerozdílně nahradit žalobci náklady řízení ve výši 82.236,75 Kč a dále rozhodl o jejich povinnosti nahradit státu náklady řízení. Předmětem řízení byl nárok žalobce na náhradu za ztížení společenského uplatnění po poškození zdraví v důsledku dopravní nehody, k níž došlo 9. 2. 2011. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 3 a § 150 o. s. ř. s tím, že žalobce měl ve věci pouze částečný úspěch, rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku i na úvaze soudu, žalobce má proto právo na plnou náhradu nákladů řízení, avšak soud mu přiznal jednu osminu celkové náhrady, jež odpovídá přibližně výši přiznané částky, když dovodil, že přiznání plné výše náhrady nákladů řízení z požadované částky 10.920.000 Kč by vůči žalovaným bylo nepřiměřeně tvrdé, a vzal v úvahu kromě jiného i to, že při postupu dle úspěchu ve věci podle § 142 odst. 2 o. s. ř. by naopak žalobce měl hradit žalovaným náklady řízení.

K odvolání žalobce a vedlejšího účastníka na straně žalovaných Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře rozsudkem ze dne 21. 10. 2016, č. j.

15 Co 423/2016-431, rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku ohledně částky 8.954.400 Kč potvrdil a v tomto výroku jej změnil jen tak, že žalovaným uložil zaplatit žalobci další částku 561.600 Kč. Oběma žalovaným a vedlejšímu účastníkovi na jejich straně uložil povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 750.228 Kč a zaplatit státu 32.510 Kč. Aplikaci § 142 odst. 3 o. s. ř. shledal správnou, neboť rozhodnutí o mimořádném zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění bylo založeno na úvaze soudu, neshledal však důvody k aplikaci § 150 o. s. ř., neboť vysoká výše žalované částky není důvodem pro nepřiznání části náhrady nákladů řízení. Výši náhrady nákladů stanovil podle tarifní hodnoty pro úkony právní služby podle § 8 advokátního tarifu, a to dle zažalované částky 10.250.000 Kč.

Proti rozsudku odvolacího soudu, a to proti výrokům o náhradě nákladů řízení podal vedlejší účastník dovolání s tím, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodovací praxi odvolacího soudu nebyla doposud jednoznačně vyřešena, je rozhodována rozdílně a odvolací soud se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu. Poukazuje na požadavek žalobce na nereálné zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění a na výrazný rozdíl mezi požadovanou a přiznanou výší plnění. Odvolacímu soudu vytýká, že pochybil, když pojem „tarifní hodnota“ (§ 8 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif) ve vztahu k náhradě za ztížení společenského uplatnění nesprávně interpretoval jako žalovanou částku, a v této souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 2016, sp. zn. 25 Cdo 3974/2015, včetně rozhodnutí Ústavního soudu a bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24. 6. 1969, sp. zn. 3 Cz 13/69, uveřejněné pod č. 28/1970 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. Uvádí řadu argumentů ve prospěch svého právního názoru a výklad odvolacího soudu považuje za mechanický a účelový. Protože rozhodnutí odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky spočívá na nesprávném právním posouzení, navrhl, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu v napadeném výroku změnil tak, že oběma žalovaným i vedlejšímu účastníkovi přizná poměrnou výši náhrady nákladů řízení u soudu v prvním stupni, v odvolacím řízení i v řízení o dovolání, popřípadě že žalobci přizná náhradu nákladů řízení ve výši odpovídající skutečné hodnotě přisouzené pohledávky.

Žalobce navrhl odmítnutí, případně zamítnutí dovolání, neboť dovolání trpí vadami a rozhodnutí odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení je správné; žalobce měl ve věci úspěch, byť pouze částečný, avšak rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku a na úvaze soudu, proto soud postupoval správně dle § 142 odst. 3 o. s. ř. a za tarifní hodnotu považoval podle § 8 odst. 1 advokátního tarifu výši plnění v době započetí úkonu právní služby.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. a je i důvodné.

Podle § 142 odst. 1 o. s. ř. účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Podle § 142 odst. 2 o. s. ř. měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo. Podle § 142 odst. 3 o. s. ř. i když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu.

Ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. je výjimkou z obecné zásady úspěchu ve věci, podle níž se řídí rozhodování o náhradě nákladů řízení. Použití uvedené výjimky připadá do úvahy, závisí-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku či na úvaze soudu. Úvahou soudu je míněn i postup podle § 136 o. s. ř., který se uplatní tam, kde je základ nároku dán, avšak jeho výši lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo vůbec. Stejně tak je míněna závislost rozhodnutí na znaleckém posudku, neboť závisí-li na znaleckém posudku rozhodnutí o základu nároku, není důvod podle § 142 odst. 3 o. s. ř. postupovat a na místě je aplikace § 142 odst. 2 o. s. ř. (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod č. 15/1977 a č. 66/2015 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Podle rozhodnutí odvolacího soudu byl v dané věci dán základ odpovědnosti žalovaných za škodu, spočívající v nemateriální újmě; neúspěch žalobce ve sporu spočíval pouze ve výši požadovaného plnění, kterou soud určil na základě uvážení jednotlivých hledisek, jimiž se řídí posouzení výše náhrady za ztížení společenského uplatnění, a to i s ohledem na rozhodování v jiných obdobných případech. Rozhodnutí o výši plnění záviselo tedy na uvážení soudu, jak odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, avšak za situace, že oproti požadované částce téměř 11 milionů byl žalobce v řízení úspěšný ohledně necelých 2 milionů, nepostupoval správně při určení výše náhrady nákladů, na něž má žalobce proti druhé straně sporu právo. Odvolací soud s poukazem na § 8 odst. 1 advokátního tarifu vzal za základ pro určení výše náhrady nákladů řízení výši peněžitého plnění „v době započetí úkonu právní služby“, tedy plnění požadovaného žalobou, ačkoliv při aplikaci § 142 odst. 3 o. s. ř. je tímto základem částka přisouzená, z níž se stanoví odměna advokáta za účelem určení výše náhrady nákladů řízení, jež náleží jeho klientovi od protistrany, jak vyplývá z dosavadní ustálené judikatury Nejvyššího soudu (rozhodnutí býv. Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24. 6. 1969, sp. zn. 3 Cz 13/69, uveřejněné pod č. 28/1970 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 2016, sp. zn. 25 Cdo 3974/2015, uveřejněné pod č. 121/2017 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Jak vyplývá ze shora uvedeného, rozhodnutí odvolacího soudu o výši náhrady nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky není správné. Proto byl rozsudek odvolacího soudu v napadeném výroku podle § 243e o. s. ř. zrušen a věc byla v tomto rozsahu odvolacím soudu vrácena k novému rozhodnutí, v němž bude o náhradě nákladů řízení rozhodnuto v souladu s rozhodovací praxí dovolacího soudu.

Právní názor vyslovený v tomto usnesení je závazný; v novém rozhodnutí soud rozhodne i o náhradě nákladů dovolacího řízení (§ 243g o. s. ř.).

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 29. listopadu 2017

JUDr. Marta Škárová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Jaroslava Musilová